TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2022/2084

2022 m. spalio 25 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1345, kuriuo Čekijos Respublikai pagal Reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo ([1]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) atsižvelgdama į 2020 m. rugpjūčio 7 d. Čekijos prašymą, Taryba Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1345 ([2]) suteikė Čekijai finansinę paramą paskolos, kuri neviršija 2 000 000 000 EUR ir kurios ilgiausias vidutinis grąžinimo terminas yra 15 metų, o prieinamumo laikotarpis – 18 mėnesių, forma, kad papildytų Čekijos nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir reaguoti į to protrūkio socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims;

(2) Čekija turėjo panaudoti paskolą sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašioms priemonėms finansuoti, kaip nurodyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnyje;

(3) COVID-19 protrūkis imobilizavo didelę Čekijos darbo jėgos dalį. Dėl to Čekijoje ne kartą smarkiai padidėjo viešosios išlaidos, susijusios su Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnio a, c, d ir e punkte nurodytomis priemonėmis;

(4) COVID-19 protrūkis ir išskirtinės priemonės, kurias Čekija įgyvendino 2020, 2021 ir 2022 m. siekdama suvaldyti tą protrūkį ir jo socialinį, ekonominį bei su sveikata susijusį poveikį, turėjo ir vis dar turi didžiulį poveikį viešiesiems finansams. 2020 m. Čekijos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarė atitinkamai 5,8 % ir 37,7 % bendrojo vidaus produkto (BVP), o 2021 m. pabaigoje šie rodikliai atitinkamai padidėjo iki 5,9 % ir 41,9 %. Pagal Komisijos 2022 m. pavasario prognozę, tikimasi, kad 2022 m. pabaigoje Čekijos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarys atitinkamai 4,3 % ir 42,8 % BVP. Remiantis Komisijos 2022 m. tarpine vasaros prognoze numatoma, kad 2022 m. Čekijos BVP padidės 2,3 %;

(5) 2022 m. rugsėjo 22 d. Čekija paprašė papildomos 2 500 000 000 EUR dydžio Sąjungos finansinės paramos, kad toliau papildytų nacionalines pastangas, kurių ėmėsi 2020, 2021 ir 2022 m. mažindama COVID-19 protrūkio poveikį ir reaguodama į protrūkio socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims. Visų pirma, Čekija dar pratęsė sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašių priemonių, nurodytų 6–9 konstatuojamosiose dalyse, taikymą ir jas iš dalies pakeitė;

([1]) OL L 159, 2020 5 20, p. 1.

([2]) 2020 m. rugsėjo 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1345, kuriuo Čekijos Respublikai pagal Reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (OL L 314, 2020 9 29, p. 17).

(6) sutrumpinto darbo laiko tvarka, t. y. programa „Antivirus“, nurodyta Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnio a punkte, buvo skirta privačių darbdavių, kurie buvo priversti sustabdyti savo ekonominę veiklą arba gerokai sumažinti jos mastą dėl priemonių, kurių ėmėsi valdžios institucijos tiesioginio poveikio (A paprogramė) arba dėl netiesioginio neigiamo ekonominio COVID-19 pandemijos poveikio (B paprogramė), darbo užmokesčio išlaidoms kompensuoti. Jos teisinis pagrindas buvo 2020 m. kovo 31 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 353 (su pakeitimais) ir Įstatymo Nr. 435/2004 (rink.) ([3]) dėl užimtumo (su pakeitimais) 120 straipsnis. 2020 m. spalio 14 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1039 programa buvo pratęsta ir iš dalies pakeista paprograme „A plius“, kad darbdaviams, kurie dėl valdžios institucijų taikomų priemonių buvo priversti sustabdyti savo ekonominę veiklą arba gerokai sumažinti jos mastą, būtų visiškai kompensuojamos darbo užmokesčio išlaidos. Programa taip pat buvo pratęsta keliais Vyriausybės sprendimais: A paprogramė buvo įgyvendinama nuo 2020 m. kovo 12 d. iki 2022 m. vasario 28 d., paprogramė „A plius“ – nuo 2020 m. spalio 1 d. iki 2021 m. gegužės 31 d., o B paprogramė – nuo 2020 m. kovo 12 d. iki 2021 m. gegužės 31 d. ir nuo 2021 m. lapkričio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d.;

(7) vykdant pirmąją kompensacinių nuolaidų savarankiškai dirbantiems asmenims programą, t. y. programą „Pětadvacítka“, nurodytą Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnio c punkte, kuri nustatyta Įstatymu Nr. 159/2020 (rink.) ([4]), savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie dėl COVID-19 pavojaus visuomenės sveikatai arba valdžios institucijų taikomų krizės priemonių buvo priversti sustabdyti savo ekonominę veiklą arba gerokai sumažinti jos mastą, viršijant įprastą verslo nestabilumą, buvo skiriama 500 CZK kompensacinė nuolaida vienam asmeniui už kalendorinę dieną. Programa „Pětadvacítka“ buvo įgyvendinama nuo 2020 m. kovo 12 d. iki 2020 m. birželio 8 d. Įstatymu Nr. 461/2020 (rink.) ([5]), vėlesniu jos pakeitimu, nustatyta vadinamoji rudens kompensacinių nuolaidų programa buvo įgyvendinama nuo 2020 m. spalio 5 d. iki 2021 m. vasario 15 d., o pagal ją savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie dėl pavojaus visuomenės sveikatai arba valdžios institucijų taikomų krizės priemonių buvo priversti sustabdyti savo ekonominę veiklą arba gerokai sumažinti jos mastą, buvo skiriama 500 CZK mokesčių nuolaida už kalendorinę dieną. Įstatymu Nr. 95/2021 (rink.) ([6]) ir susijusiais Vyriausybės nutarimais (Nr. 154/2021 ([7]) ir Nr. 188/2021 ([8])) buvo padarytas dar vienas pakeitimas ir nustatyta nauja 2021 m. kompensacinė nuolaida, kuris galiojo nuo 2021 m. vasario 1 d. iki 2021 m. gegužės 31 d. ir kuriuo mokesčių nuolaidos suma buvo padidinta iki 1 000 CZK per dieną. Paskutinis šios kompensacinės nuolaidos savarankiškai dirbantiems asmenims pakeitimas padarytas Įstatymu Nr. 519/2021 (rink.) ([9]) – nustatyta vadinamoji 2022 m. kompensacinė nuolaida, kuri taip pat sudarė 1 000 CZK per dieną ir galiojo nuo 2021 m. lapkričio 22 d. iki 2022 m. sausio 31 d.;

(8) dalinio atleidimo nuo socialinio ir sveikatos draudimo įmokų, kurias turi mokėti savarankiškai dirbantys asmenys, nurodyto Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnio d punkte, teisinis pagrindas buvo Įstatymas Nr. 136/2020 (rink.) ([10]) (dėl socialinio draudimo) ir Įstatymas Nr. 134/2020 (rink.) ([11]) (dėl sveikatos draudimo). Valstybė kiekvieną mėnesį nuo 2020 m. kovo iki rugpjūčio mėn. mokėjo atitinkamas savarankiškai dirbančių asmenų mokėtinas socialinio ir sveikatos draudimo įmokas. Nors programa baigėsi 2020 m. rugpjūčio mėn., 2021 m. reikėjo sumokėti papildomas sumas dėl atsiskaitymų, susijusių su 2020 m. savarankiškai dirbančių asmenų atliktais išankstiniais mokėjimais. Dėl priemonės valdžios sektorius negauna pajamų, ir Reglamento (ES) 2020/672 įgyvendinimo tikslu tai gali būti prilyginama viešosioms išlaidoms;

([3]) Įstatymas Nr. 435/2004 (rink.) dėl užimtumo (su pakeitimais), paskelbtas 2004 m. liepos 23 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 143.

([4]) Įstatymas Nr. 159/2020 (rink.) dėl kompensacinės nuolaidos, susijusios su krizės priemonėmis, kurių imtasi išplitus SARS CoV-2 koronavirusui (su pakeitimais), paskelbtas 2020 m. balandžio 14 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 59.

([5]) Įstatymas Nr. 461/2020 (rink.) dėl kompensacinės nuolaidos, susijusios su verslo veiklos ribojimu arba draudimu, taikomu išplitus SARS CoV-2 koronavirusui (su pakeitimais), paskelbtas 2020 m. lapkričio 13 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 189.

([6]) Įstatymas Nr. 95/2021 (rink.) dėl 2021 m. kompensacinės nuolaidos (su pakeitimais), paskelbtas 2021 m. vasario 26 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 38.

([7]) Vyriausybės nutarimas Nr. 154/2021 (rink.) dėl 2021 m. kompensacinės nuolaidos (su pakeitimais), paskelbtas 2021 m. kovo 31 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 60.

([8]) Vyriausybės nutarimas Nr. 188/2021 (rink.) dėl 2021 m. kompensacinės nuolaidos artimiausio nuolaidos laikotarpio nustatymo (su pakeitimais), paskelbtas 2021 m. gegužės 7 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 79.

([9]) Įstatymas Nr. 519/2021 (rink.) dėl 2022 m. kompensacinės nuolaidos (su pakeitimais), paskelbtas 2021 m. gruodžio 23 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 226.

([10]) Įstatymas Nr. 136/2020 (rink.) dėl kai kurių socialinio draudimo įmokų ir valstybės užimtumo politikos ir pensijų draudimo įmokų mokėjimo dėl neatidėliotinų priemonių, kurių imtasi per 2020 m. epidemiją, pakeitimų (su pakeitimais), paskelbtas 2020 m. kovo 27 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 48.

([11]) Įstatymas Nr. 134/2020 (rink.), kuriuo iš dalies keičiamas Įstatymas Nr. 592/1992 (rink.), dėl valstybinių sveikatos draudimo įmokų (su pakeitimais), paskelbtas 2020 m. kovo 27 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 48.

(9) priežiūros išmokos, mokamos savarankiškai dirbantiems asmenimis, nurodytos Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 3 straipsnio e punkte, teisinis pagrindas buvo Vyriausybės nutarimai Nr. 262 (2020 m. kovo 19 d.) ([12]), Nr. 311 (2020 m. kovo 26 d.), Nr. 354 (2020 m. kovo 31 d.), Nr. 514 (2020 m. gegužės 4 d.), Nr. 552 (2020 m. gegužės 18 d.), Nr. 1053 (2020 m. spalio 16 d.), Nr. 1260 (2020 m. lapkričio 30 d.), Nr. 446 (2021 m. gegužės 10 d.), ir Įstatymo Nr. 218/2000 (rink.) ([13]) dėl biudžeto taisyklių (su pakeitimais) 14 straipsnis, taikomas pirminės žemės ūkio ir miškininkystės gamybos sektoriuose savarankiškai dirbantiems asmenims, bei Įstatymo Nr. 47/2002 (rink.) ([14]) dėl paramos MVĮ (su pakeitimais) 3 straipsnio h punktas, taikomas visiems kitiems savarankiškai dirbantiems asmenims. Pagal programą savarankiškai dirbantiems asmenims kompensuojamas pajamų praradimas dėl to, kad savarankiškai dirbantys asmenys turėjo prižiūrėti vaikus arba asmenis, kuriems reikalinga priežiūra, nes buvo uždarytos vaikų priežiūros ir socialinės priežiūros įstaigos. Paramos suma dienai sudarė 424 CZK 2020 m. kovo mėn. ir 500 CZK 2020 m. balandžio–birželio mėn. Programa buvo pratęsta laikotarpiui nuo 2020 m. spalio mėn. iki 2021 m. gegužės mėn., per dieną skiriant 400 CZK paramą;

(10) Čekija atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas finansinės paramos prašymo sąlygas. Čekija pateikė Komisijai tinkamų įrodymų, kad faktinės ir numatytos viešosios išlaidos nuo 2020 m. vasario 1 d. padidėjo 5 349 588 352 EUR dėl nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį. Tai staigus ir smarkus padidėjimas, nes jis susijęs ir su esamų nacionalinių priemonių, tiesiogiai susijusių su sutrumpinto darbo laiko tvarkos schemomis ir panašiomis priemonėmis, taikomomis didelei įmonių ir darbo jėgos daliai Čekijoje, pratęsimu ar pakeitimu. Čekija ketina padidėjusią išlaidų sumą finansuoti taip: 215 333 982 EUR – Sąjungos lėšomis, o 634 254 370 EUR – savo lėšomis;

(11) Komisija pagal Reglamento (ES) 2020/672 6 straipsnį pasikonsultavo su Čekija ir patikrino, ar staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos viešosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis, nurodytomis 2022 m. rugsėjo 22 d. prašyme;

(12) todėl finansinė parama turėtų būti suteikta siekiant padėti Čekijai mažinti didelio ekonomikos sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 protrūkis, socialinį ir ekonominį poveikį. Sprendimus dėl paramos dalių ir dalinių išmokų terminų, dydžio ir išmokėjimo Komisija turėtų priimti glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis;

(13) atsižvelgiant į tai, kad Įgyvendinimo sprendime (ES) 2020/1345 nurodytas prieinamumo laikotarpis baigėsi, reikia nustatyti naują papildomos finansinės paramos prieinamumo laikotarpį. Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1345 nustatytas 18 mėn. finansinės paramos prieinamumo laikotarpis turėtų būti pratęstas 21 mėnesiu, todėl bendras prieinamumo laikotarpis turėtų būti 39 mėn. nuo pirmos dienos po Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2020/1345 įsigaliojimo;

(14) į šį sprendimą Čekija ir Komisija turėtų atsižvelgti paskolos susitarime, nurodytame Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje;

(15) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vidaus rinkos veikimo iškraipymo, ypač pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal Sutarties 108 straipsnį;

(16) Čekija turėtų reguliariai informuoti Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kad Komisija galėtų įvertinti, kokiu mastu Čekija įvykdė tas išlaidas;

([12]) Vyriausybės nutarimas Nr. 262/2020 (rink.) dėl krizės priemonės priėmimo (su pakeitimais), paskelbtas 2020 m. kovo 19 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 42.

([13]) Įstatymas Nr. 218/2000 (rink.) dėl biudžeto taisyklių (su pakeitimais), paskelbtas 2000 m. liepos 21 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 65.

([14]) Įstatymas Nr. 47/2002 (rink.) dėl paramos mažosioms ir vidutinėms įmonėms (su pakeitimais), paskelbtas 2002 m. vasario 8 d. Teisės aktų rinkinyje Nr. 20.

(17) sprendimas suteikti finansinę paramą priimtas atsižvelgiant į esamus ir numatomus Čekijos poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2020/672 jau pateiktus ar numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, taikant vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1345 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Sąjunga suteikia Čekijai paskolą, kuri neviršija 4 500 000 000 EUR. Ilgiausias vidutinis paskolos grąžinimo terminas – 15 metų.

2. Šiuo sprendimu suteiktos finansinės paramos prieinamumo laikotarpis yra 39 mėnesiai nuo pirmos dienos po šio sprendimo įsigaliojimo.“;

b) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Pirma dalis išmokama įsigaliojus Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje numatytam paskolos susitarimui. Visos kitos dalys išmokamos atsižvelgiant į to paskolos susitarimo sąlygas arba atitinkamais atvejais įsigaliojus jo priedui arba iš dalies pakeistam Čekijos ir Komisijos sudarytam paskolos susitarimui, kuriuo pakeičiamas pradinis paskolos susitarimas.“;

2) 3 straipsnis pakeičiamas taip:

„*3 straipsnis*

Čekija gali finansuoti šias priemones:

a) programą „Antivirus“, nustatytą 2020 m. kovo 31 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 353 (su pakeitimais), kurios teisinis pagrindas yra Įstatymo Nr. 435/2004 (rink.) dėl užimtumo su pakeitimais ir pratęsimais, padarytais 2020 m. spalio 14 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1039 ir keliais Vyriausybės sprendimais, 120 straipsnis;

b) programos „Antivirus“ C paprogramę, nustatytą Įstatymu Nr. 300/2020 (rink.);

c) kompensacinės nuolaidos savarankiškai dirbantiems asmenims programą „Pětadvacítka“, nustatytą Įstatymu Nr. 159/2020 (rink.), iš dalies pakeistą rudens kompensacine nuolaida, nustatyta Įstatyme Nr. 461/2020 (rink.), nauja 2021 m. kompensacine nuolaida, nustatyta Įstatyme Nr. 95/2021 (rink.) ir susijusiuose Vyriausybės nutarimuose Nr. 154/2021 ir 188/2021, ir 2022 m. kompensacine nuolaida, nustatyta Įstatyme Nr. 519/2021 (rink.);

d) dalinį atleidimą nuo socialinio ir sveikatos draudimo įmokų, kurias turi mokėti savarankiškai dirbantys asmenys, kaip nustatyta Įstatyme Nr. 136/2020 (rink.) (dėl socialinio draudimo) ir Įstatyme Nr. 134/2020 (rink.) (dėl sveikatos draudimo);

e) priežiūros išmoką savarankiškai dirbantiems asmenims, nustatytą Vyriausybės nutarimais Nr. 262 (2020 m. kovo 19 d.), Nr. 311 (2020 m. kovo 26 d.), Nr. 354 (2020 m. kovo 31 d.), Nr. 514 (2020 m. gegužės 4 d.) ir Nr. 552 (2020 m. gegužės 18 d.) su paskutiniais pakeitimais ir pratęsimais, padarytais 2021 m. gegužės 10 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 446, ir Įstatymo Nr. 218/2000 (rink.) dėl biudžeto taisyklių (su pakeitimais) 14 straipsniu, taikomu pirminės žemės ūkio ir miškininkystės gamybos sektoriuose savarankiškai dirbantiems asmenims, bei Įstatymo Nr. 47/2002 (rink.) dėl paramos MVĮ (su pakeitimais) 3 straipsnio h punktu, taikomu visiems kitiems savarankiškai dirbantiems asmenims.“

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Čekijos Respublikai.

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo adresatui apie jį dieną.

3 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Liuksemburge 2022 m. spalio 25 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. SÍKELA